

FONDACIJA
ZA STIPENDIRANJE
ROMA

periodični elektronski informator, Broj 8, godina II, E-mail: fsr@cg.yu ; www.fsr.cg.yu

ROMI VIDLJIVI NA TRŽIŠTU RADA

Izveštaj kreiran na temelju informacija Fondacije za stipendiranje Roma, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i novinske agencije „Mina“

Zavod za zapošljavanje Crne Gore (ZZZ) i Fondacija za stipendiranje Roma (FSR) u ponedjeljak 16. aprila 2007. godine u Podgorici su održali zajedničku konferenciju za štampu na kojoj su predstavljeni rezultati

Njegoševa 36 / I sprat, 81000 Podgorica, Crna Gora; Tel / Fax + 382 (0) 81 665 325, 665 103

istraživanja sprovedenog u sklopu državnog javnog rada „**Romi vidljivi na tržištu rada**“

U Crnoj Gori 35 odsto Roma, Egipćana i Aškalija nema nikakvo obrazovanje, a oko 77 odsto ne posjeduje lična dokumenta, rezultati su istraživanja Zavoda za zapošljavanje (ZZZ) i Fondacija za stipendiranje Roma (FSR).

Anketa u okviru programa „Romi vidljivi na tržištu rada“ podrazumijevala je istraživanje o ličnim dokumentima, obrazovanju i zainteresovanosti Roma za prijavljivanje na evidenciju ZZZ, njihove stavove o intezitetu traženja zaposlenja i spremnosti za eventualno učešće u programima koje nudi ta institucija.

Od 1879 anketiranih, radno sposobnih građana romske, egipćanske i aškalijske nacionalnosti u Baru, Beranama, Bijelom Polju, Cetinju, Herceg Novom, Kotoru, Nikšiću, Podgorici, Rožajama, Tivtu i Ulcinju, skoro 55 odsto su raseljena lica.

U Bijelom Polju nema interno raseljenih anketiranih lica, a osim u Herceg Novom i Baru, u ostalim opštinama je veći broj raseljenih, u odnosu na domicilno stanovništvo.

Najmanje potpuno neobrazovanih Roma je u Baru, a najviše u Rožajama. Iz ZZZ smatraju da zabrinjava podatak da u Podgorici, gdje je anketirano najviše ljudi, procenat učešća ispitanika bez ikakvog obrazovanja je skoro 40 odsto.

Više od polovine anketiranih su mlađi do 35 godina, a polna zastupljenost je skoro proporcionalna.

Na pitanje da li su se ikada prijavili na biro rada, manje od 70 odsto je odgovorilo negativno, a 31 odsto pozitivno. Kao najčešći razlog neprijavljivanja na biro rada, ispitanici su naveli nedostatak potrebne dokumentacije, dok samo jedan odsto njih ne vjeruje u mogućnost zapošljavanja posredovanjem Zavoda.

Iz ZZZ je saopšteno da zabrinjava i to što skoro 40 odsto ispitanika nijesu zainteresovani za prijavljivanje na biro, od čega su trećina mladi ljudi.

Prema rezultatima ankete, polovina ispitanika želi pomoć oko obezbjeđivanja ličnih dokumenata, od čega pomoć za dobijanja lične karte želi dva odsto, a oko radne knjižice osam odsto ispitanika.

Na pitanje koliko često traže posao, preko 40 odsto anketiranih nije odgovorilo, 13 odsto "traži posao svakodnevno", a 17 odsto, uglavnom mladih ljudi, odabralo je odgovor „ne tražim ga uopšte“.

Oko 65 odsto ispitanika nije željelo da komentariše svoja iskustva u traženju zaposlenja. Veliki broj ispitanika koji su odgovorili ima negativna iskustva, u smislu da ih poslodavci ne primaju na razgovor ili je odgovor oko slobodnog radnog mjesta negativan.

Saradnica na projektu „Romi vidljivi na tržištu rada“ **Nevena Šuković** kazala je da su ispitanici najveće interesovanje pokazali za stručno osposobljavanje za poslove prvog i drugog stepena, kao i za sezonsko zapošljavanje. „Polovina onih koji su odgovorili na pitanje angažovanja radi posla je spremno da prihvati bilo koji oblik pripreme za zapošljavanje, i to su većinom mladi ljudi“, objasnila je Šuković.

Anketari **Senad Sejdović** i **Behija Ramović** kao poteškoće u svom radu istakli su nepovjerenje Roma koje je uglavnom posljedica straha od političke zloupotrebe, kao i običaje te populacije. „Zbog običajnog prava Roma, teško je bilo anketirati romske žene, jer im muževi ili očevi nijesu dozvoljavali da odgovaraju na pitanja“, rekla je Ramović.

Anketarka **Vesna Delić** upozorila je na etničke razlike između Roma, Egipćana i Aškalijskih, jer, kako je navela, tokom istraživanja poistovjećivanje tih pojmova često je rezultiralo odbijanjem ispitanika da odgovore na pitanja.

Koordinator programa iz ZZZ **Sandra Šipka** rekla je da je istraživanje, koje je završeno u oktobru prošle godine, veliki korak u zapošljavanju Roma, jer je ideja te institucije da formira bezu podaka, „koja je do sada nedostajala“.

Izvršni direktor FSR-a **Aleksandar Saša Zeković** najavio je projekat „**Druga šansa**“, koji će ta nevladina organizacija realizovati u saradnji sa ZZZ, **Centrom za stručno obrazovanje** i njemačkom međunarodnom organizacijom „**DVV International**“ uz podršku **EU** posredstvom **Evropske agencije za rekonstrukciju** .

„Planirano je da 75 Roma iz Podgorice i Nikšića, koji su nepismeni ili nemaju završeno ni četiri razreda osnovne škole, dobiju najnižu kvalifikaciju koja će biti priznata na tržištu rada“, rekao je Zeković. Dodao je nakon toga slijedi stručno osposobljavanje tih lica za zanimanja koja će biti tražena u tom trenutku na tržištu rada. On je objasnio da je planirano i da zainteresovani polaznici tog programa polažu vozački ispit i kurs poznavanja rada na računaru u cilju povećanja njihovih kapaciteta za dobijanje što kvalitetnijeg zapošljenja.

„Pošto je veliki broj onih koji nijesu zainteresovani za prijavljivanje na biro rada, neophodno je pokrenuti informativnu kampanju o značaju evidentiranja kod ZZZ i korišćenja njihovog servisa i usluga“, zaključio je Zeković.